

Veen en bos bijten elkaar

Veel veen telt Europa niet meer. Het meeste is afgegraven en ontgonnen. Heeft wat er nog rest toekomst? Niet overal, blijkt uit een Wageningse studie naar het mechanisme achter het ontstaan en verdwijnen van veen.

Eerste auteur is Ype van der Velde, gepromoveerd in Wageningen maar tegenwoordig werkzaam bij de Vrije Universiteit in Amsterdam. Als postdoc bij WUR vroeg Van der Velde zich af of landschappen ook onderhevig zijn aan kantelpunten. Zijn er alternatieve landschappen die, via een kantelpunt, uit elkaar ontstaan?'

Ja, bos en veen vormen zo'n onlosmakelijk met elkaar verbonden systeem, laat het werk van Van der Velde en zijn collega's van diverse Wageningse disciplines zien. Waar organische stof ophoopt, wordt de bodem natter, groeien minder bomen, waardoor de grond nog natter wordt en uiteindelijk veen ontstaat. Het mechanisme werkt ook andersom, waarbij door verdroging uit veen bos ontstaat.

Veenkaart

Van der Velde ontwikkelde op basis van het geschetste feedback-mechanisme een model dat laat zien waar in Europa de omstandigheden gunstig zijn

voor het ontstaan of behoud van veen. Op die 'virtuele veenkaart' heeft een derde van Europa een klimaat waarin bestaand veen kan gedijen. Nieuwvorming daarentegen is maar op een fractie van die terreinen mogelijk.

De werkelijke veenkaart ziet er heel

anders uit. Een vijfde van het bestaande veen bevindt zich volgens het model in gebied dat gevoelig is voor bomen-

'De kans dat venen verdwijnen als het warmer wordt is groot'

groei. 'De kans dat die venen verdwijnen als het warmer wordt is groot omdat ze supergevoelig zijn voor een kleine verstoring. En als ze weg zijn, krijg je ze niet zomaar weer terug.'

Veen en bos kunnen volgens Van der Velde niet los van elkaar worden gezien. 'Als je veen wilt behouden, moet je ook naar de omgeving kijken, naar de tegenkrachten van bos en rivieren en de interactie met het veen.' ^{RK}

Foto Shutterstock